

NÁRODNÉ

SLOVENSKÉ

DIVADLO

DENNÍK
ANNY
FRANKOVEJ

Grigorij Frid

MONODRÁMA
V 21 SCÉNACH

OPERNÉ
ŠTÚDIO

Operné štúdio

DENNÍK ANNY FRANKOVEJ

Grigorij Frid

Monodráma v 21 scénach
Prvá premiéra Operného štúdia SND

LIBRETO

Grigorij Frid podľa *Denníka Anny Frankovej*

MIESTO DEJA A ČAS

dom v Amsterdame, roky 1942 – 1944

R • K
SL • VENSKEH •
DIVADLA
2 • 2 •

Peter Kováč

generálny riaditeľ Slovenského národného divadla

Rastislav Štúr

riaditeľ Opery Slovenského národného divadla

101. divadelná sezóna
2020/2021

PRVÉ UVEDENIE DIELA

18/5/1972. Moskva (koncertná verzia s klavírom)

PREMIÉRA

28/11/2020, nová budova SND

INSCENAČNÝ TÍM

PREKLAD LIBRETA

Petr Štědroň

HUDOBNÉ NAŠTUDOVANIE

Ondrej Olos

DRAMATURGIA A RÉŽIA

Marek Mokoš

SCÉNOGRAFIA

Barbora Šajgalíková

CHOREOGRAFIA

Nikoleta Rafaelisová

ÚČINKUJÚ

V ÚLOHE ANNY FRANKOVEJ

Aneta Podracká Bendová, Jana Vondrů, Eva Esterková

KLAVÍR

Andrea Bálešová

TANEC

Margaux Bortoluzzi, členka Baletu SND

SCÉNY OPERY

Predohra

Narodeniny

Škola

Rozhovor s otcom

Predvolanie na gestapo

Úkryt/Zvon Západného kostola

Pri malom okienku

Bolo mi povedané

Zúfalstvo

Spomienka

Sen

Medzihra

Dueto manželov van Daanovcov

Zlodeji

Recitatív

Myslím na Petra

Na ruskom fronte

Razia

Osamelosť

Passacaglia

Finále

OBSAH

Dielo tematicky vychádza z vybraných pasáží denníka Anny Frankovej. V skrátenej podobe rozpráva Annin príbeh počnúc jej narodeninami 12. 6. 1942 cez príhody v škole, predvolanie na gestapo, hľadanie úkrytu, dennodenné stretávanie sa s ďalšími ukrytými ľuďmi, prvú lásku až po raziu gestapa a odvečenie Anny do koncentračného tábora.

Eva Esterková

„V roku 1969, keď som opäť čítal ‚denník‘, pochopil som, že je to hotový námet na napísanie a zhudobnenie nového diela. Bol som nadšený! Sedel som sám a začal som písať libreto. V texte denníka som nič nemenil, ale z dvesto tridsiatich strán knihy bolo nutné príbeh zhustiť do desiatich, maximálne dvanástich strán a dramaturgicky text a jednotlivé epizódy rozvrstviť tak, aby vznikol výrazný rozmer dramatického konfliktu. Veľmi si na ‚denníku‘ cením jeho autentický príbeh. Trinásťročná dievča prežíva obrovský strach a zúfalstvo, ale ako sa udalosti stávajú čoraz hrozivejšími, rastie jej odvaha. Všetky udalosti okolo Anny znamenajú prechod zo svetla do temnoty, ale jej vnútorný duševný svet, naopak, smeruje k svetlu.“

Grigorij Frid

Ruský skladateľ Grigorij Frid získal hudobné vzdelanie v Irkutsku a v Moskve. Jeho kompozičné začiatky podliehali normám *socialistického realizmu*, ale vo veku päťdesiatpäť rokov radikálne zmenil štýl písania. Inšpirovaný Schönbergom, Bergom, Šostakovičom, Stravinským začína využívať nové kompozičné metódy. Vytvoril si hudobný jazyk založený na diatonických, ale i seriálnych postupoch, obľuboval tmavé odtiene *hudobného šerosvitu* a elegické nálady. Zaujímali ho hĺbky duchovného sveta postáv a s nimi súvisiaci etický rozmer príbehov, ktorý vnímal ako apel na spoločnosť. Medzi jeho najpozoruhodnejšie diela patria komorné opery *Denník Anny Frankovej* a *Listy van Gogha* (1976). Napísal tiež tri symfónie a rad inštrumentálnych koncertov. Komponoval aj scénickú hudbu pre činohru, film, komornú vokálnu tvorbu a klavírne diela. Frid bol známy ako organizátor prednášok a koncertov pre mládež. V Moskve viedol *Klub hudobnej mládeže*. Grigorij Frid sa zapísal do povedomia verejnosti aj ako maliar.

Libreto k opere autor napísal podľa vybraných častí denníka Anny Frankovej. Pre sovietsky antisemitizmus premiéru viackrát odložili. Dielo bolo uvedené v máji 1972 v koncertnej verzii s klavírom v Moskve. Annu spievala Nadežda Jurenevová so sprievodom klaviristky Márie Karandaševovej.

SLOVO K DRAMATURGII INSCENÁCIE

Koncom januára 2020 uplynulo 75 rokov od oslobodenia nacistického koncentračného a vyhladzovacieho tábora Auschwitz. Tragické príbehy druhej svetovej vojny a holokaustu inšpirovali vznik mnohých diel, jedným z nich je aj monodráma *Denník Anny Frankovej*. Súčasná kultúrno-politická situácia nás opäť núti zamýšľať sa spolu s mladou generáciou, aké nesmierne dôležité je poznať históriu druhej svetovej vojny. Extrémizmus, násilie, netolerancia k ľuďom rôznych etník, vierovyznaní a mnohé podprahové ideológie, ktoré opäť žijú medzi nami, sú motiváciou, aby sme hovorili o hrôzach tohto obdobia a o ich následkoch. Dramaturgia Opery SND a Operného štúdia SND sa rozhodla siahnuť po tomto titule, aby reagovala na alarmujúci stav našej spoločnosti a na príklade životnej skúsenosti mladého dievčaťa ukázala, ako Anna vedela napriek hrozivým udalostiam svoj krátky život naplniť silnou vierou a nádejou.

SLOVO REŽISÉRA

Annin príbeh oslovuje nielen odkazom na holokaust, na zverstvá druhej svetovej vojny, antisemitizmus, diskrimináciu či prenasledovanie, ale aj životom, postojmi a zrelosťou Anny. Na tomto príbehu ma inšpiruje cnosť cností – *humilitas*, čiže pokora. Annin zápas o pokoru. Pokora, ktorá vzniká ťažkým umfŕtovaním domnelého práva na výlučne správny názor. V judaizme je pokora – *šiflut* – zaradená medzi hlavné cnosti. Ako hovorí židovská múdrosť: „Každý človek má nad sebou svetlo. Keď sa stretnú dve ľudské duše, ich svetlá sa spoja a vznikne jedno jediné svetlo – a to sa nazýva stvorením.“ Súzvuk duší v láske je predzvesťou ich súzvuku s Božou láskou. V živote Anny hrá dôležitú úlohu Peter, do ktorého je zamilovaná – a práve láska k Petrovi je ťažiskom príbehu. Na základe vzťahu s Petrom Anna dozrieva do lásky, ktorá je zakotvená v pokore. Fascinuje ma, že rozprávanie Anny Frankovej nie je príbehom melanchólie a skepsy, ale ich presným opakom. Je to príbeh života, túžby po živote a pokore k životu.

Marek Mokoš

Margaux Bortoluzzi, Aneta Podracká Bendová

ANETA PODRACKÁ BENDOVÁ

Študovala spev na JAMU a hudobnú vedu na Masarykovej univerzite v Brne. Spolupracuje s Czech Ensemble Baroque, Ensemble Opera Diversa, Chorakademie Lübeck, s komorným súborom Trio BelCanto, pôsobí v Českom vokálnom kvintete, venuje sa tiež experimentálnemu džezu a improvizácii. Vystupovala s Filharmóniou Brno a na festivaloch Forfest, Setkávání nové hudby Plus, Hudební současnost a Preludium Šumperk. Na festivale súčasnej opery NODO účinkovala v mikrotonálnej opere P. Cíglera a v dielach A. Hábu a J. Cagea. Ako rezidentka Inštitútu Ostravské dni novej hudby uviedla v českej premiére časť opery *Here Be Sirens* americkej skladateľky nominovanej na Pulitzerovu cenu Kate Soper.

JANA VONDRŮ

Je absolventkou JAMU v Brne a VŠMU v Bratislave, pôsobí najmä v oblasti súčasnej hudby. Venuje sa sólovej koncertnej činnosti, pre klasické operné a piesňové diela hľadá nový zvuk spolu s akordeonistkou Žanetou Vítovou. Spolupracuje s Ensemble Opera Diversa, hostuje v Juhočeskom divadle v Českých Budějoviciach, v HaDivadle v Brne, je členkou Českého vokálneho kvinteta, súboru Dust in the Groove a tria ConTRIOogy. Má za sebou spoluprácu s Filharmóniou Brno, vystúpila na festivale Expozice nové hudby, Medzinárodnom festivale slovanskej hudby a na festivale JazzFestBrno 2019 ako líder improvizačného zboru spolu s nórsko-českou kapelou NOCZ, s ktorou tiež natočila CD *Sailor on Dry Land*. Venuje sa tiež projektom spájajúcim hudbu s vizuálnym či pohybovým umením.

EVA ESTERKOVÁ

Absolvovala pražskú AMU. V sezóne 2017/ 2018 debutovala v ND Praha ako Barbarina v Mozartovej *Figarovej svadbe*, neskôr hosťovala ako Zerlina (*Don Giovanni*) na scéne Stavovského divadla. V zahraničných produkciách spievala Mozartovu Barbarinu aj Zuzanku (*Figarova svadba*) a Annu vo Verdiho *Nabuccovi*. V repertoári má tiež Mozartovu Blonde (*Únos zo Serailu*), Paminu a Prvú dámu (*Čarovná flauta*), Leilu v Bizetovej opere *Lovci perál*, Esmeraldu v Smetanovej *Predanej neveste*, Kuchtička a Prvú žienku v Dvořákovvej *Rusalka*, Serpínu v Pergolesiho *La Serva Padrona* a i. Venuje sa koncertnej interpretácii operných árií, duchovných skladieb a piesní. Na Medzinárodnej speváckej súťaži A. Dvořáka v Karlových Varech 2019 získala 2. cenu v kategórii OPERA, cenu ND Brno a cenu Jarmily Novotnej.

MARGAUX BORTOLUZZI

Študovala v Cannes, v Paríži a na Academie Princesse Grace de Monaco (2008). Pôsobila v baletе Fondazione Arena di Verona a v baletе Slovinského národného divadla v Maribore. V Baletе SND pôsobí od roku 2017. Spolupracovala s choreografmi ako R. Avnikjan (*Labutie jazero*, *Luskáčik*, *Giselle*), D. de Andrade (*Nížinskij – Boh tanca*, *Tulák Chaplin – pocta géniovi*), V. Medvedev a S. Fečo (*Esmeralda*, *Korzár*, *Don Quijote*), N. Horečná (*Romeo a Júlia – Tak ako včera...*), B. Eifman (*Za hranicami hriechu/Bratia Karamazovci*) a s ďalšími. V inscenácii *Beatles Go Baroque* vytvorila sólovú postavu v choreografii A. Petroviča *Michelle*. Získala 2. cenu na medzinárodnej súťaži Contest Pier Paolo Pasolini (2010) a 1. cenu na Winter Dance Competition (2015).

ANDREA BÁLEŠOVÁ

Študovala na Konzervatóriu v Žiline, VŠMU v Bratislave a na Kráľovskom konzervatóriu v Gente. Postgraduálne vzdelávanie ukončila na UK v Bratislave a na Orpheus Institut Gent. Venuje sa najmä dielam 20. a 21. storočia. Bola členkou Melos Ethos Ensemble, Trio Neue Musik, pôsobila v Európskom ansámblí súčasnej hudby. Na Medzinárodnej speváckej súťaži Žerotín 2011 v Olomouci získala cenu za klavírny sprievod. Pôsobí ako rezidentná korepetítorka na Medzinárodných majstrovských kurzoch Camerata Comorra. Účinkovala na festivaloch Ostrava New Music Days, Nová slovenská hudba, Orfeus, Music for Ravensbrück, Hudba bez hraníc, Drážďanské dni súčasnej hudby, Week of Contemporary Music Gent a i. Podieľala sa na realizácii autorského CD skladateľa M. Lejavu, CD združenia SOOZVUK a nahrávok Melos Ethos Ensemble, Musica Contemporânea s Trio Neue Music, The Radical Cut (klavírne duo Šiller – Bálešová). Realizuje umelecké a edukačné projekty. Pedagogicky pôsobí na Cirkevnom konzervatóriu v Bratislave a spolupracuje s Operným štúdiom SND.

HENK COR VAN DER KWAST
AMBASSADOR OF THE KINGDOM OF THE
NETHERLANDS TO THE SLOVAK REPUBLIC
VELVYSLANEC HOLANDSKÉHO KRÁLOVSTVA
V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

We are honoured to be a partner of this unique project of the Slovak National Theatre, which places special emphasis on remembering the past. Remembering with young people, both as performers of the monodrama, as well as its primary audience.

Anne Frank came to epitomise of inner freedom, hope and desire to live, even in the darkest period of the 20th century. Reflecting upon the horrors of World War 2, seventy-five years later, the story of Anne Frank gives a face to the fate and suffering of millions. Her legacy remains alive, connecting the past and the present, as discrimination, prejudices, or hatred towards those with different identity, have, unfortunately, not vanished. That is why we find it imperative to promote human rights, tolerance, equality and other common European democratic values. We must learn from our shared history to be better equipped to face the challenges of the present.

Last but not least, I am pleased that the story of Anne Frank resonates in Slovakia in different forms, ranging from music to literature to learning projects. It thus contributes to fostering ties between Slovakia and The Netherlands also in the field of culture. I should like to thank the Slovak National Theatre for preparing and premiering the *Anne Frank Diary* opera, especially under the current difficult circumstances, and I wish the project lots of success.

*

Je nám ctou byť partnerom jedinečného projektu Slovenského národného divadla, ktorý kladie osobitný dôraz na historickú pamäť, zvlášť zapojením mladých ľudí – jednak ako účinkujúcich v monodrame, ako aj jej najdôležitejšej časti – obecnstva.

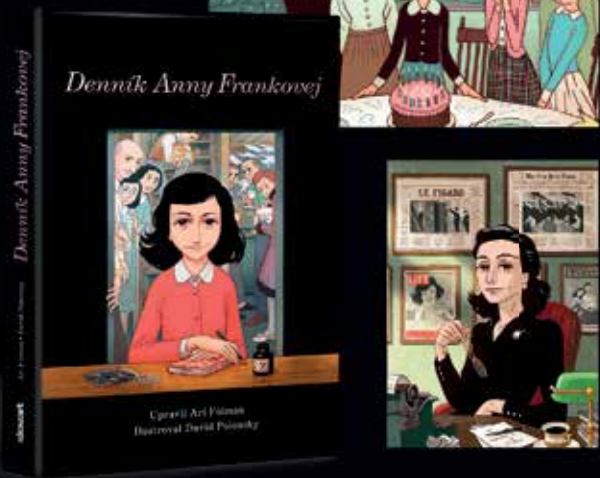
Anna Franková sa stala symbolom vnútornej slobody, nádeje a túžby po živote, a to aj počas najtemnejšieho obdobia histórie 20. storočia. Keď si sedemdesiatpäť rokov po skončení druhej svetovej vojny pripomíname jej hrôzy, Annin príbeh dáva konkrétnu tvár osudom a utrpeniu miliónov ľudí. Odkaz Anny Frankovej je stále živý, spája minulosť a prítomnosť, lebo diskriminácia, predsudky či nenávisť voči tým, ktorých identita sa nám nepozdáva, bohužiaľ, nevyzimzli. Preto pokladáme za dôležité podporovať ľudské práva, toleranciu, rovnosť a ďalšie naše európske hodnoty. Musíme sa učiť z našej spoločnej histórie, aby sme dokázali lepšie čeliť výzvam súčasnosti.

Je mi potešením, že príbeh Anny Frankovej sa reflektuje na Slovensku v rôznych podobách vrátane hudobných, literárnych či vzdelávacích projektov. Prispieva tak k rozvoju slovensko-holandských vzťahov aj v kultúrnej oblasti. Rád by som sa poďakoval Slovenskému národnému divadlu za prípravu a premiéru opery *Denník Anny Frankovej*, hlavne v aktuálnych zložitých podmienkach.

Projektu želim veľa úspechov.

LEGENDÁRNY DENNÍK AKO KOMIKS

PROJEKT VZNIKOL S PODPOROU
VELVYSLANECTVA HOLANDSKÉHO KRÁLOVSTVA NA SLOVENSKU,
VELVYSLANECTVA IZRAELA NA SLOVENSKU,
GOETHEHO INŠTITÚTU
A V SPOLUPRÁCI S VYDAVATELSTVOM SLOVART.

Kingdom of the Netherlands

Embassy of Israel
SLOVAKIA

GOETHE-INSTITUT

NA VZDELÁVACOM PROGRAME SPOLUPRACUJE
NADÁCIA MILANA ŠIMEČKA.

MINISTERSTVO
KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

TATRA BANKA
Member of the Raiffeisen Bank International

Zriaďovateľ SND

Generálny partner SND

INSCENÁCIA OPERY *DENNÍK AMY FRANKOVEJ* VZNIKLA AJ VĎAKA
PODPORE PARTNEROV SLOVENSKEHO NÁRODNÉHO DIVADLA.
DAKUJEME!

Hlavný partner
storočnice SND
a partner SND

Generálny
mediálny
partner

Donor
Operného
studia SND

Partneri
SND

Oficiálna
minerálna
voda SND

Mitická
O DÚŠOK LEPŠÍ DEŇ

Partner
premiér

Produktoví
partneri

Mediálny
partner
premiér

Hlavní
mediální
partnery

HIN HOSPODÁRSKE
NOVINY

Pravda

ringier
axel springer

Bulletin vydalo Slovenské národné divadlo, 2020.

Zostavil Marek Mokoš
Jazyková úprava Katarína Vilhanová
Vizuál Barbora Šajgalíková
Fotografia vizuálu Portrét Anny Frankovej
Na zadnej strane obálky Jana Vondru
Fotografie zo skúšok k inscenácii Zuzana Fischerová
Grafická úprava Dana Michlíková

Slovenské národné divadlo je štátna
príspevková organizácia Ministerstva kultúry SR.